

Erävalvontaraportti 2023

Metsähallituksen erävalvonta tarkasti vuonna 2023 yhteensä 6 839 henkilöä, mikä oli noin tuhat vähemmän kuin edellisvuonna. Vähentyneestä valvonnasta huolimatta rikoksia paljastui enemmän: 57 tapausta siirtyi tutkintaan ja 463 johti lievempiin toimiin.

Erävalvonnan väheneminen johtui Metsähallituksen säästöistä. Määräaikaisia kausityöläisiä palkattiin valvontaan kolme henkilöä aiemman kahdeksan sijaan. Lisäksi valvontaa kohdistettiin aiempaa vähemmän viikonloppuihin.

Metsähallituksella työskentelee 11 vakituista erätarkastajaa. Erätarkastajan tehtävään valittavilta edellytetään poliisikoulutusta. Lisäksi kaksi erätarkastajaa työskentelee määräaikaisena, toinen SusiLIFE- ja toinen NorppaLIFE-projektissa.

Esitutkintaan siirtyi 57 rikosasiaa, sakkoja kirjoitettiin 160 ja huomautuksen sai 303 luonnossa liikkunutta kansalaista.

Metsästyksessä lupa-asiat olivat jälleen paremmin kunnossa kuin kalastuksessa tai maastoliikenteessä. Erävalvonta tarkasti 2372 metsästäjää, joista 96 prosentilla oli asiat kunnossa.

Toisin sanoen sata metsästäjää syyllistyi rikkeeseen tai rikokseen. Tyypillisesti asetta kuljetettiin väärin, oltiin pyynnissä ilman asiaankuuluvaa lupaa tai hirvenmetsästyksen huomiovärytyksessä oli puutteita. Jotkut metsästäjät ampuivat metsäkanalintuja tieltä, mikä on lainvastaista. Kolmessa tapauksessa metsästäjät käyttivät moottorikelkkoja hyväkseen hirvenpyynnissä.

Lisäksi hirviä ammuttiin ennen metsästyskauden alkua ja jossakin tapauksessa lupa-alueen ulkopuolelta. Lisäksi tuli ilmi tapaus, jossa saaliista ei tehty ilmoitusta, kuten asiaan kuuluu.

Pohjoissuomalaisen vapaaseen metsästysoikeuteen (metsästyslain 8 §:n alue) liittyy vuosittain joitain väärinkäytöksiä. Koska paikallisilla on oikeus metsästää ilmaiseksi kotikunnassaan valtion alueilla, osa metsästäjistä siirtää kirjansa metsästyskeskuksen ajaksi johonkin vapaan metsästysoikeuden kuntaan. Henkilön kotikunta ei kuitenkaan tosiasiallisesti muutu, joten hän syyllistyy luvattomaan metsästykseseen.

Suurpetovalvonnassa tuli ilmi kaksi luvattonta houkutushaaskaa, pyynnissä ollut karjuhäkki ja kaksi epäiltyä laitonta suurpedon tappoa: karhun ja ahman. Lisäksi paljastui yksi laajempi rikoskokonaisuus, jossa kymmenien henkilöiden epäillään syyllistyneen useiden suurpetojen ja rauhoitettujen lintujen tappamiseen. Asiaa tutkii Itä-Suomen poliisi.

Kalastuksessa paljastui edellisvuosien tapaan määrällisesti enemmän rikkeitä kuin metsästyksessä. Erävalvonta teki 3690 kalastukseen liittyvää tarkastusta. Valvonnassa tavattiin henkilökohtaisesti 2479 kalastajaa, joista 91,4 prosenttia sai puhtaat paperit.

Kalastukseen liittyviä tarkastuksia on aina enemmän kuin asiakaskontakteja, sillä pyydyskalastuksen valvonnassa kalastajaa ei yleensä tavoiteta valvojan tarkastaessa vain pyynnissä olevat pyydykset.

ERÄLUVAT.FI

Kalastuksessa uusi merkittävä ongelma oli kalastusluvan tai kalastonhoitomaksun puuttuminen. Erävalvonta kirjoitti luvattomille kalastajille 58 sakkovaatimusta, kaksinkertaisen määrän edellisvuoteen nähden.

Valtaosa kalastuksenvalvonnan huomautuksista koski edelleen puutteellisia pyydysmerkintöjä. Merkittävin kalastuksen valvonnassa paljastunut rikos koski luvatonta kaupallista kalastusta. Kalastajalla oli ollut lähes 2000 metriä verkkoja pyynnissä ja niistä löytyi runsaasti mädäntynyttä saalista. Toinen kaupalliseen kalastukseen liittynyt tapaus koski jäälle jätettyjä kalaläjiä. Lupaehtojen mukaan kalastajan on laskettava takaisin tai vietävä pois kalat, joita hän ei hyödynnä.

Yhteensä poliisin tutkittavaksi siirtyneitä kalastusrikoksia paljastui 27 vuoden 2023 aikana.

Maastoliikenteen valvonnassa tarkastettiin 648 asiakasta. Saldona oli kaksi rikosilmoitusta, 38 sakkoa ja 65 huomautusta. Tarkastetuista asiakkaista 16 prosenttia sai seuraamuksia.

Erävalvonta kiinnitti huomiota, siihen että moottorikelkkajien myynti on edelleen kasvanut, mikä näkyy maastossa. Kuitenkin niin sanottu syvän lumen kelkkailu ei enää ole lisääntynyt viime vuosien malliin.

Maastoliikenteen suurin ongelma on moottorikelkkailu uralla ilman lupaa. Marjastusaikaan mönkijöitä käytetään parempien marjapaikkojen saavuttamiseen. Mönkijän käyttöön maastossa tarvitaan pääsääntöisesti aina maanomistajan lupa.

Luonnonsuojeluvalvonta tarkoittaa käytännössä retkeilyn valvontaa luonnonsuojelualueilla. Vuonna 2023 asiakaskontakteja oli 1507, kun niitä edellisvuonna oli yli 2000.

Alkukesän 2023 pitkä kuiva jakso aiheutti kysyntää valvonnalle: esimerkiksi avotulia pidettiin paljon metsäpalovaroituksen aikana. Osa retkeilijöistä rikkoo koiran kiinnipitoa koskevia määräyksiä kansallispuistoissa ja muilla suojelualueilla säännöllisesti.

Vakavampiakin tapauksia tuli erävalvonnan selvitettäväksi. Isojärven kansallispuiston vieressä metsätalousalueella oli kaadettu puita laajalta alueelta ja rakennettu majaa. Luonnonsuojelulla rauhoitetut ruskosuohaukka ja kanahaukka löytyi ammuttuina.

Yhteisvalvonta on merkittävä osa Metsähallituksen erävalvontaa. Erätarkastajat partioivat tiiviisti yhdessä muiden valvontaviranomaisten kanssa. Vuonna 2023 näitä yhteisvalvontatapahtumia oli yhteensä 269 kappaletta. Erityisesti yhteistyö kalastuksenvalvojien kanssa lisääntyi edellisvuoteen nähden. Tavallisesti keskeisiä valvontakumppaneita ovat poliisi, rajavartiolaitos ja riistanhoitoyhdistykset.